

Novus Ordo Seclorum

Předurčením Ameriky určovat cestu do mírového světa svobodných individuí a federalizovaných států prostřednictvím politických novot, rozšiřováním obchodu a vědeckým rozvojem (Field str. 9)

Založení 13 kolonií nahlíženo jako „**Boží americký Izrael**“ jako naplnění Noemova vidění a uskutečnění Dt, 26:19 – (Field, str.9) „a on tě vyvýší nade všechny pronárody, které učinil. Budeš mu chválou, věhlasem a okrasou, budeš svatým lidem Hospodina, svého Boha, jak mluvil.“

Započetí „nové americké éry tak přineslo nové zrození svobody a společnosti založené na sebezjevných pravdách. (Field, 15)

- Obchod - jako nástroj zmírnění hrůz války, rozvinutí přátelského soužití mezi národy, rozšíření vědy a vzájemného sblížení obyčejů a jazyků všech národů. (str.15-16)

Základní podmínkou amerických životních zájmů - „**svoboda moří**“, která je podpořena vybudováním silného loďstva – a reforma mezinárodního práva ve prospěch obchodní neutrality. (str.18)

Zakladatelé USA striktní **izolacionisté** v oblasti vzájemného vztahu mezi státy – na úrovni jednotlivců a v záležitostech obchodu byli zapálenými internacionalisty. (str.18) – Obchod tak byl nejen klíčem k rozvoji civilizace, ale v bezprostředním okamžiku byl zásadní pro přežití amerického experimentu (str. 19)

Od samého počátku - zahraniční politika vlády primárně politikou obchodní - **Teritoriální expanze - jako funkce obchodu** (str.24)

Z tohoto přesvědčení se pak vyvíjí silné úsilí vytvářet obchod s méně známými částmi světa – **námořnictvo** jako ochrana obchodu a prostředek pro prosazování vědeckých výdobytků

Nutným důsledkem doktríny – vládní politika nezasahování do politických záležitostí ostatních tzn. **politika vyhýbání se válkám** (str.25)

K břehům Tripolisu – Obchod ve Středomoří

- Vítězství revoluce – **uzavření trhů Britského impéria** (vč. Vých. A Záp. Indie), a zároveň neblahý dopad na obchod s Francií a Španělskem – nutnost hledat nové oblast mimo dosah evropských velmocí – nejslibnější oblast Středomoří zvl. severní Afrika (str.28-29)
- 80. léta 18. stol. - Neúspěšná snaha získat ochranu před útoky **berberských pirátů** od Británie a Francie – vyjednávání s marockým sultánem – r. 1787 společná dohoda s Marokem a Španělskem o obchodu (str.32-33) – málo účinná přepady obchodních lodí berberskými sultanáty Alžíru, Tunisu a Tripolisu
- Spory o způsob ochrany obchodu – definitivní rozhodnutí r. 1791 – každoroční vyplácení 100 000\$ jako mírového tributu berberským státům a 40 000\$ výkupné za zajatce – jmenován americký konzul v Alžíru (s.36)
- R.1793 vypuknutí války v Evropě – Británie brání obchodu s Francií ve Středomoří a v Karibiku – alžírští piráti zajímají další americké lodě – vyjednávání (s.36-37)

- V následujících letech uzavřeny mírové smlouvy s Tunisem a Alžírem se závazkem platit **roční mírový tribut** (s.38)
- Přes počáteční potíže postupné zvyšování obchodu se Středomořím (r.1799 prošlo úžinami 80 lodí) (s.40)
- Konsekvence války v Evropě: r. 1794 **založení námořnictva USA** na ochranu jejích obchodních zájmů ve Středomoří (s.42)
- **BERBERSKÁ VÁLKA:** r. 1801 boj s Tunisem a Tripolisem (s.49) – během vojenské kampaně vzniklo ve Středomoří množství úřadů sloužících jako logistická opora (Lisabon, Cádiz, Gibraltar, Malaga, Alicante, Messina, Alžír, Tunis, Tripolis ad.)(s.56)
- R. 1805 – **14 bodová konvence** – o věčném míru mezi USA a novým pašou Tripolisu a osvobozující USA od placení tributu (s.53) – Definitivní uzavření míru se 3 hlavními silami jižního Středomoří (Alžírem, Tunisem a Tripolisem) bylo dosaženo o 10 let později (s.58)

Misionářský zápal

- **NÁBOŽENSTVÍ NOVÉ ANGLIE:**
- Boj s berberskými státy může být chápán jako snaha přimět tyto státy dodržovat liberální principy a oceňovat výhody legitimního obchodu
- Náboženský zápal nových obyvatel Ameriky založen na reformulaci základních dogmat kalvinismu – tj. **predestinace**, svoboda vůle jednotlivce a schopnost vybrat si spásu
- Konsekvencí tohoto přístupu: šířit co nejvyšší štěstí co největšímu počtu lidí – podstata misií (s.72)
- **Milenialistické představy** ústředním rysem americké protestantské tradice – postupná proměna světa konverzí nevěřících následovaná příchodem Krista a tisíciletou říší nebes (s.79) – objevují se interpretace svědčící ve prospěch biblických proroctví (s.80)
- Obchodní a námořní politika a misionářské úsilí mohou být nahlíženy jako aspekty „amerického osvícenství“ (s.90)

- **Misie baptistů** vědomi si inklinace Evropy a Latinské Ameriky spíše ke katolicismu - zaměřily svou pozornost spíše na Z a V Indii, Levantu a Pacifik – z počátku podnikány čistě z vlastního úsilí bez podpory státu(s.91)
- R. 1818 začínají první programové misie protestantů do Levanty (Smyrna a Jeruzalém) primárně zaměřené na konverzi příslušníků orientálních církví (s.93)
- Malta se stává hlavním opěrným bodem protestantů pro vedení misí v Levantě
- Další misionáři působili v Libanonu a Sýrii mezi drúzy a maronity, později arménskými křesťany (s.97) – negativní reakce papeže a později ostatních církví, naopak silná podpora britských úřadů

- R. 1828 skončila 1. fáze těchto misí - vlivem politického chaosu návrat domů (s.99-100)
- Formy působení: studium evropských a orientálních jazyků, kázání, překlady a tisk bible a zásadních protestantských traktátů, zakládání vlastních škol pro děti

USA a Blízký východ v a po 1. sv. válce (1914-1920)

- Během prvních let války – USA: politika neintervence
- Primární zájem USA na BV během války – **ochrana misionářských institucí** – v Turecku 150 misionářů, mnoho stanic uzavřeno, zůstala pouze 1/5 misionářů – silná podpora ze strany amerického ambasadora v Konstantinopoli a prezidenta W.Wilsona (Bryson, s.58-59)
- Pronikání zpráv o masakrech a pronásledování etnických menšin v Turecku – největší masakr Arménů r. 1915, dále potlačování Židů, Řeků, Syřanů ad. – velký ohlas v americkém veřejném mínění – podpora Kongresu v podobě **Near East Relief** – získal až 100 mil.\$ - definitivní schválení Wilsonem – pomoc distribuována zvláště prostřednictvím misionářů, diplomatických agentů a amer. námořnictva
- Výsledek: Vliv pracovníků v pomocných org. a misionářů na politické úrovni se během I.sv.v. zvýšil – tlak na amer. Min. zahr., aby přesvědčilo Turky k otevření svého území pro americkou pomoc (Bryson, s.61)

Sionistická otázka

- R. 1897 zal. Světová sionistická org. s cílem vytvořit národní domovinu Židů v Palestině
- Wilsonova administrativa vyhověla žádosti amer. sionistů o pomoc židovské komunitě v Palestině – po stáhnutí diplomatů Dohodových mocností, Američané jediní zastánci Židů v Palestině (s.61)
- Druh pomoci: dodávky jídla a léků amer. námořnictvem, využívání služeb amer. úřadů na BV, možnost převodů peněz z USA
- V dubnu 1917 vyhlásil Wilson válku Německu a Rak.-Uh. s vynecháním Turecka – Proč?
- Důvodv:
 - A) Přílišná náročnost vedení války na západní a východní frontě
 - B) Vliv protestantské lobby – válka s Tureckem by ukončila záchranné akce a způsobila uzavření misionářských institucí (s.63)

- R. 1917 – Balfourova Deklarace: závazek Británie podporovat vytvoření židovské domoviny v Palestině
- Wilsonův nesouhlas – snaha neohrozit práci amer. misionářů na BV – za neodvratitelné porážky Turecka, podpora projektu židovského státu (s. 64)

Konec války a mírová jednání

- R. 1917 Wilson ustavil prošetřující orgán – cíl: stanovení základních cílů americ. zahr. pol. pro obl. BV, výstup prosinec 1917 – Memorandum: nutnost silné spojenecké kontroly všech částí Osmanské říše
- Leden 1918 – 14 bodů: Wilsonovo poválečné uspořádání světa
Bod XII: Tureckým částem Osmanské říše by měla být zajištěna suverenita – ale zároveň: zajištěno právo sebeurčení etnickým minoritám pod osmanskou vládou

PAŘÍŽSKÁ MÍROVÁ KONFERENCE

Wilson:

- Snaha zajistit dodržení 14 bodů X silné zájmy Británie, Francie, Ruska a Itálie
 - dále závazky velmocí Arabům a Židům
- Slib židovským sionistům a tlak protestant. misionářů na vznik samostatné Arménie
- Leden 1919 – Paříž: zasedání Rady deseti
 - úsilí mocností o anexi území Osmanské říše X Wilson: právo na sebeurčení
 - Smutsův kompromis: Arménie, Sýrie, Mezopotámie, Arábie a Palestina budou odděleny od Osmanské říše a umístěny pod jednotlivé mandáty (s.65)

- Wilson odmítl možnost amerického mandátu nad Arménií
- R. 1919 Wilson ustavil **King-Craneova komise** – zjistit představy a zájmy jednotlivých národů BV
- Mezitím Wilson přijal mandátní správu Konstantinopole a Arménie – silná opozice různých zainteresovaných kruhů
- Závěry King-Craneovy komise:

Sýrie pod britskou nebo americkou správu

Odmítnutí vzniku samostatného židovského státu – jen 10% Židů v Palestině, tj. proti principu sebeurčení

Mezopotámie pod britskou správu

Arménie, Konstantinopol a Anatolie pod odlišné mandáty

Nearabské části Osmanské říše pod mandát USA

- Nebyla přijata kvůli odporu Francie a sionistů (s.69)

- R.1919 Americká vojenská mise do Arménie (**Harbordova mise**) – stejné poslání jako King-Craneova mise v Palestině – posouzení pozitivních a negativních stránek americ. mandátu v Arménii
- Zformování několika silných lobbystických skupin – různé cíle: silný americký mandát nad Arménií X vyhlášení samostatnosti Arménie (s.70-71)
- Únor 1920 – Londýnská konference: jednání o mírové smlouvě s Tureckem
 - USA pouze jako pozorovatel
 - Druhé **odmítnutí mírových dohod Senátem** – USA se stáhly do izolacionistické pozice
 - Souhlas mocností o nezávislosti Arménie (s.71)

- **R.1920 - Konference v San Remu:**

- USA opět pouze jako pozorovatel
- Arabský poloostrov získá nezávislost
- Sýrie připadne Francii

Mezopotámie (Irák), Palestina a Transjordanásko jako mandát Británii

23. Dubna 1920 – USA uznaly nezávislost Arménie – požadavek velmocí na převzetí mandátní správy USA

- Květen 1920 – žádost Wilsona Senátu o přijetí mandátů nad Arménií – červen Senátem zamítnuto

- Důvody: v rozporu s Monroeovou doktrínou; zodpovědnost za Arménie by vtáhlo USA do války s Tureckem, Ruskem a dalšími státy BV; mandátní správy pouze jako imperialistický nástroj Británie (s.72-73)

Meziválečné období (1920-1939)

- USA se stáhly z obl. BV roku 1920, nicméně pokračování působení amer. misíí a hnutí ve prospěch Arménie ovlivňující vztahy mezi USA a Tureckem až do r. 1927
- Zvýšený význam komerčních zájmů: hledání nových trhů, nových cílů pro investice a nových zdrojů surovin X často v rozporu s misionářskou lobby (s.75)
- Hlavním zdrojem konfliktu s Tureckem:
Otázka ustavení arménského státu
 - R.1927 Úspěch pro-arménské lobby při odmítnutí sml. s Tureckem v Senátu

Výsledek působení protestantských misíí:

- A) Vytvoření obrazu „strašného Turka“ komplikují normalizaci vztahů mezi oběma zeměmi; B) pozitivní odkaz v podobě charity a nápomoci ve vzdělávací oblasti (s.77)

- Zhoršení postavení misijních institucí v T. díky šíření negativní kampaně v USA a rapidnímu **vzrůstu turec. nacionalismu** – zákaz nábožen. vyučování, kontrola vyučovaných předmětů – 2 alternativy: podrobit se novým nařízením nebo odejít
- Silná podpora misionářů ze str. americ. diplomatů

Obchodní zájmy USA v Turecku

- Postupné pronikání amerického obchodního kapitálu
- Jedním z průkopníků admirál Bristol připravující vhodné podmínky pro vstup:
 - budování příznivého klimatu důvěry mezi zeměmi
 - podnítit ekonomické reformy atraktivní pro americ. investice
 - snaha neutralizovat vliv Spojenců kvůli posílení americ. obchodních pozic
 - vytvořil infrastrukturu umožňující pronikání americ. kapitálu
 - snaha o vytvoření integrované amer. economic. fronty

Plody úsilí:

- r. 1923 Ankara udělila koncesi na využití minerálních zdrojů a stavbu železnic – z nedostatku kapitálu projekt selhal (s.80)

Konference v Lausanne – 1922-1923

- Hlavní účel: nahrazení **smlouvy ze Sévres**
 - Poziční dokument min. zahraničí o amer. zájmech na BV (s.81):
 - Zvážení udržitelnosti „kapitulací“
 - Vzdělávací a filantropické aktivity
 - Americký postoj: opozice proti udělení ropných koncesí jen urč. zemím-proti **principu „Otevřených dveří“**; podpora pro kapitulace a národní domovinu pro Armény
 - Závěry konference:
 - Anulování smlouvy ze Sévres
 - Zrušení kapitulací
 - Ustavení ochrany minorit
 - Pokračování filantropických a vzdělávacích institucí
 - Vytvoření mezinárodní kontroly nad úžinami
 - T. zbaveno povinnosti platit reparace
- Základ pro normalizaci vztahů mezi USA a T.

- Komplikovaná jednání o smlouvě:
 - Svobodný průjezd úžinami pro americ. Lodě
 - Ochrana americ. vzdělávacích institucí
 - Silná opozice v Senátu: opuštění americ. práv a zrada Arménů kvůli udělení koncesí Chester Oil. Com. – r. 1927 zamítnuta
 - Sml. schválena o 2 roky později ve stejném znění (s.83-84)

Charakteristika vzájemného obchodu

- Špička ve 30. letech
- Export USA: auta, zeměděľ. stroje, elektrospotřebiče
- Zvýšený nárůst investic zvl. dopravní průmysl
- Vyslání technických odborníků (školství, zeměděľství, nerostný prům., zdravotnictví, komunikace, ekonom. rozvoj ad.)
- ZÁVĚR:
 - Americ. vláda nepodlehla protestantské lobby a primárně sledovala národní zájmy
 - Dodržení principu neintervence a vytvoření vzájemně výhodnému „modu vivendi“ mezi oběma zeměmi (s.84-85)

Vztahy s Persií

- USA nahlíženy s velkými nadějemi – oceňován princip sebeurčení; chápány jako protiváha Británie, Ruska a Německa
- R. 1919 Persie nucena podepsat sml. Británií jako klientský stát – protest USA, ohrožení americ. koncesí
- Žádost o technic. pomoc americ. vláda odmítla
- Vyslání soukromé **ekonomické mise** vedené Millspaughem 1922-1927 – pozice generálního ředitele na min. financí – rozsáhlé economic. reformy, rozvoj infrastruktury – silná opozice byrokratů a aristokratů – rezignace
- V l. 1928-1939 participace americ. kapitálu na stavbě trans-perské železnici od Kaspického moře k Perskému zálivu
- Naopak: zhoršení podmínek pro provozování misijních škol – nutnost podřídit se státním vyhláškám (s.88-89)

Vztahy s arabskými zeměmi

- **Velmi vysoká prestiž USA** – ocenění filantropických aktivit americ. institucí a prosazování politiky sebeurčení národů BV
- 20. léta primární zájem USA: **ochrana práv a zájmů americ. občanů** a vytvoření smluv na **ochranu americ. zájmů na mandátních územích**

PALESTINA

- r. 1924 sml. s Francií – garance práv pro misionáře a obchodníky – zásadní význam Americká un. v Bejrútu (s.89-90)
- Vzdělávání vlivu sionistických zájmových skupin v USA – tlak na vládu, aby prosazovala zřízení židov. státu v Palestině – odmítnutí min. zahr.: hlav. úsilí ochrana zájmů USA a politika neintervence
- 30. léta - **Povstání Arabů v Palestině** – po nástupu Hitlera – zvýšená imigrace Židů do Palestiny – 1939 britské min. zahr.- **White Paper**: nutnost implementovat Balfourovu dekl. a omezení imigrace Židů na 75 000 na příštích 5 let (s.91-92)

- Rok 1938 zvýšený tlak sionistických kruhů na administrativu
- Opozice:
 - *Američtí misionáři* – změna statutu quo ohrožení jejich postavení na arabských územích
 - *Petrolejářské firmy* – ohrožení jejich výhledu na nové koncese
- Až do vypuknutí války administrativa zastávala pozici neintervence (s.92)

EGYPT

- R. 1922 Británie uznala nominální nezávislost E.
- Zájmy USA: převážně kulturní, vědecké, správa a působení misijních institucí

IRÁK

Zájmy: zvláště ropné koncese

R. 1930 dohoda s Británií: garance filantropických a vlastnických práv

ARABSKÝ POLOOSTROV

Jediná arabská země plně nezávislá

Zájmy: primárně rozsáhlé zdroje ropy (s. 92-95)

Politika „Otevřených dveří“ a zápas o ropu 1919-1939

- Dva odlišné přístupy amer. administrativy:
 - **Politická oblast** – ve většině případů ztotožnění s pozicí Británie
 - **Ekonomická oblast a suroviny** – prosazování vlastních zájmů
- I.s.v.v.: **zvýšené nároky na zásoby ropy** – obava politiků z rozdělení oblastí vlivu evrop. mocností zamezí přístupu USA k těmto zdrojům – nutnost použít politiku „otevřených dveří“ jako nástroj americ. zájmů
- Bránění americ. firmám v průzkumu zásob ropy na mandátních územích – oficiální protest min. zahr. pro porušení politiky „otevřených dveří“ a mírových dohod z Paříže
- Listopad 1921 vytvoření jednotného **syndikátu 7 největších ropných společností** na podporu společných zájmů v Mezopotámii
- Vznik dalších 2 americ. skupin usilujících o koncese – Chesterův syndikát a dědici ex-sultána Abdula Hamida (s. 99-100)

- R. 1922 Konference v Lausanne – společná dohoda mocností – americké, britské, francouzské a holandské společnosti dostanou shodně podíl v Turkish Petroleum Com 24% + 4% arménský spekulant K. Gulbenkian – nakonec odmítnuto ze strany americ. konsorcia (s.99-100)
- Výrazná angažovanost americ. administrativy ve prospěch zájmů americ. soukromých společností – **opuštění principu neintervence**
- R. 1928 Konečné rozhodnutí – americké konsorcium přeměněno na **Blízkovýchodní rozvojovou korporaci (NEDEC)** – americké, britské, francouzské a holandské společnosti získaly stejný podíl 23,75% v Turkish Petroleum Company- Francouzi se zavázali koupit 5% od Gulbenkiana
- **Konec politiky „otevřených dveří“** – členové nového konsorcia ji považovali být v rozporu s obchod. praktikami – žádná další americ. společnost nedostala šanci získat koncesi v Iráku (s.102-103)

- Další oblast zájmů Američanů v Persii X pod sférou vlivu Británie a Ruska
- 1922 Složitá jednání Jersey Standard s perskou vládou – dohoda s Brity sdílet ropné koncese v S provinciích výměnou za poskytnutí půjčky – zamítnuto Persií kvůli účasti Britů
- Další příležitosti – **souostroví Bahrajn** – složitá jednání s britskou vládou – podmínka: ve vedení firmy vlastníci koncesi musí mít Britové většinu – zásah vlády USA – 1929 Dohoda: založení **Bahrain Petroleum Company** - vlastníkem koncese amer. firma Standard Oil of California (SOCAL), vedení firmy britské
- Další jednání o koncesi **v Kuvajtu** podobná těm na Bahrajnu – 1934 finální ujednání: vytvoření joint venture britsko-americké **Kuwait Oil Company** s exkluzivní koncesí na území Kuvajtu

- Největší pozornost poutána **k Saúdské Arábii:**
 - Průzkumy amer. firem již na poč. 30. let s velmi slibnými výsledky
 - r. 1933 udělil král Saúd koncesi **SOCAL** z důvodu výhodných podmínek daných Američany a hlubokou nedůvěrou vůči Britům

Do roku 1939 přibližně 15% ropy produkované na BV bylo ve vlastnictví amerických společností (s.105-108)

Blízký východ za 2. sv. války

- V průběhu války – posilování politických, ekonomických a vojenských vazeb se **Saúdskou Arábií** – žádost krále o finanční výpomoc z důvodu nedostatečného krytí vládních výdajů – soukromé subjekty neschopny vyhovět této žádosti – Roosevelt rozšiřuje program **Lend and Lease** na S.A. – obrana S.A. považována za životní zájem USA – bod obratu v americ. přístupu vůči BV, **opuštění principu neintervence**: závazek USA chránit economic. zájmy v S.A. a vytvořit protiváhu vůči britským zájmům
- Další ekonomická a technická pomoc S.A.
- R.1942 otevřeno americké diplomatic. zastoupení v Džiddě
- Společná iniciativa min. zahr., vnitra, války a námořnictva na rozšíření americ. koncesí kvůli zvýšené potřebě paliv – snaha odkoupit 100% podíl v CASOC – vedení spol. odmítlo (s.112-115)

Vojenská strategie

- Rozdělení **sfér zodpovědnosti mezi Británií a USA:**
 - Evropa pod společnou ochranou – primární zájem
 - USA na starosti – západní polokouli, Pacifik a Čínu
 - Británie – Afrika, BV, Indie a JV Asie (s.115)
- **Persie** – na začátku války ve sféře vlivu Německa – rozsáhlé zásoby ropy - srpen 1941 vojenská intervence Británie a SSSR – žádost šáha USA o ukončení okupace – tlak na šáha, aby změnil pro-německý kurz – září 1941 nástup pro-spojenecky orientovaného Muhammada Rézi
- Leden 1942 – **Pakt Tří:** dohoda mezi Británií, SSSR a Persií – závazek respektování územní integrity, stáhnutí vojen. sil do půl roku, závazek Persie zůstat neutrální a poskytnout logistickou podporu – strategický význam: perský koridor 1 z 5 cest umožňující dodávky do SSSR (koncem r. 1942 na 2. místě v objemu zboží dodávaných do SSSR)

- Na konci roku 1942 dorazilo do Persie 5000 amer. vojáků
- V rané fázi války neměly USA v Persii žádnou dlouhodobou strategii mimo tradiční – politiku „Otevřených dveří“, neintervencování a respektování suverenity a integrity země
- Po britsko-sovětské okupaci Persie – šáhova **pozvánka pro A.C. Millspaugh**a kvůli reformě veřejných financí (+ dalších 35 expertů) – velké úspěchy ve fiskální kontrole, dodávkách potravin, dopravě X opozice: velcí vlastníci půdy, obchodníci, komunisté
- **Další 2 americké mise:** vojenská vedená gen. Ridleyem – motorizace armády; vojenská vedená plukovníkem Schwarzkopf – reforma policejního sboru
- Prosinec 1943 – **Teheránská deklarace** – závazek USA, SSSR a Británie poskytnout vojenskou pomoc a garantovat suverenitu a nezávislost Persie (s.118-121)

- Vyrůstání významu Persie – 1944 „**Position Paper**“ min. zahr. – nutnost ekonomické pomoci, ochrana národních zájmů (obchodní vztahy, letecké základny a ropa) – úsilí o podporu vnitřní stability země kvůli rozsáhlým zásobám ropy (s.121-122)

Otázka Palestiny

- Během války – vznik několika vlivných amerických židovských org. s cílem ustavit nezávislý stát Izrael (American Palestine Committee: 68 senátorů a 200 členů Sněmovny zástupců)
 - Květen 1942 – **Biltmore Program** – výzva po implementaci Balfourovy deklaraace – masová propaganda, petice, zakládání fondů, působení na média a veřejné mínění
 - **Nesouhlasné reakce arabských vůdců** – snaha Roosevelta držet nestrannou pozici a najít smírné řešení – bez úspěchu
 - R. 1944 – **2 rezoluce Kongresu** vyzývající vládu k prosazení myšlenky židovského státu (s.124-125)
 - **Ohnivě debaty v administrativě** – opozice ropných spol. kvůli ohrožení americ. koncesí v S.Arábii X nadcházející volby r. 1944 potřeba židov. hlasů – několik prohlášení Roosevelta ve prospěch amer. sionistů
 - Únor 1945 - Setkání Roosevelta a krále Abdulazíze na USS Quincy
- Do konce války se však Roosevelt vyhnul jasnému závazku k vytvoření židovského státu (s.125-126)

Politika vůči ostatním arabským zemím

- Snaha udržet dobré vztahy s Británií a Francií X sledovat vlastní státní zájmy
- Otázka nezávislosti Libanonu a Sýrie – vzájemné soupeření Francie a Británie – USA jako prostředník – výsledek r. 1944 uznání nezávislosti Sýrie a Libanonu Francií a USA
- Roosevelt často zastával opozici vůči kolonialismu nikoliv však na újmu rozbití válečné koalice s Británií
- Příklad Egypta: Suezský kanál v rukou Britů, v Káhiře hlavní ústředí VB pro všechny operace na BV – protispojenecké demonstrace – vojenský zásah Británie – výměna vlády – odlišné postoje na amer. min. zahr.
- Příklad Iráku: podobný průběh jako v Egyptě – protibritské demonstrace – vojenský zásah Británie – nový předseda vlády – souhlas USA (s.129-130)

- Březen 1945 **Alexandrijský protokol** – pakt Arabské ligy: spolupráce mezi Egyptem, Irákem, Sýrií, Libanonem, Transjordánském a Saúdskou Arábií - opozice vůči vytvoření židovského státu – závazek USA neúčastnit se žádného řešení palestinské ot. bez konzultace s arab. státy (s.130)
- Vztahy s Tureckem: snaha udržet T. na straně Spojenců – silné zájmy Británie (poskytnutí vojenské ochrany a výzbroje) a SSSR (protektorát nad úžinami) – pasivní pozice USA (s.132-133)

DĚKUJI ZA POZORNOST!!!